

Головний матч чемпіонату Житомирщини все ж таки пройде у Романові

Віктор Єрофеев

Фініш чемпіонату Житомирської області виявився напрочуд цікавим, а в чомусь – навіть драматичним.

Романівська «Зоря», яка пройшла чемпіонат без єдиної поразки, ще два тижні тому могла вирішити питання про чемпіонство, але романівчани на своєму майданчику не змогли здолати суперників із Звягеля. Потім була поїздка до Коростеня, де «Зоря» зіграла внічию із «Малом». Натомість у гонитву за лідером включилися лише два колективи – ФК «Бердичів» і «Полісся-2» зі Ставків. «Полісся-2» прагнуть за будь-яку ціну повторити минулорічний подвиг – стати чемпіоном Житомирщини на самісінькому фініші кількомісячного футбольного марафону.

Ось у такій ситуації «Зоря» прибула на матч до Ставків 22 жовтня 2022-го року. «Полісся-2» підготувалося до гри із винятковою відповідальністю.

Склад команди було посилено гравцями клубного резерву (а він у «Полісся» немалий), тож футболістам «Зорі» у кращому разі варто було сподіватися хоча б на нічию у Ставках. Проте дива не сталося, і рекордно-го показника пройти чемпіонат без жодної поразки у «Зорі» тепер не вийде. Ще у першому таймі матчу у Ставках «Зоря» чинила гідний опір минулорічному чемпіону, але у другому таймі господарі стадіону таки дотиснули лідера нинішнього чемпіонату. Матч завершився із рахунком 2:0 на користь «Полісся-2», яке відтепер відстає від романівчан на три пункти. А стосовно долі чемпіонського титулу, то вона все ж таки вирішуватиметься у останньому турі чемпіонату. «Зоря» прийматиме 29 жовтня 2022 року у себе на стадіоні команду «Ярунь». У першому колі романівські футболісти здолали футболістів із Яруня у виїзному поєдинку. І нині в заключному матчі підопічні тренера Віктора Чорного, граючи на своєму майданчику, мають бути налаштовані лише на перемогу. Хоча «Зорі» достатньо буде зіграти внічию, аби здобути омріяний чемпі-

онський титул. Звісно ж, «Зоря» на домашньому стадіоні має прагнути здолати суперників, аби ще раз продемонструвати, що у нинішньому чемпіонаті романівська команда насправді була найсильнішою.

Отже, 29 жовтня, у суботу, на стадіоні Романівської ДЮСШ стане відомою команда – чемпіон чемпіонату 2022-го року. Можна не сумніватися у тому, що на матчі між «Зорею» та командою із Яруньської громади будуть присутні усі вболівальники романівського футболу, адже нинішня «Зоря» може вперше в історії романівського футболу виграти чемпіонат області серед найсильніших колективів.

Щодо першості Житомирщини та участі у ній ще однієї романівської футбольної команди «Зоря-2». 22 жовтня, у суботу, романівська «молодіжка» приймала доволі незручного для себе суперника із Любара. Футболісти Любара за будь-яку ціну готові поборотися у фіналі чотирьох за путівку до вищої ліги чемпіонату Житомирської області наступного року. Тому до Романова любарчани при-

їхали із найрішучішими намірами і змогли перемогти «Зорю-2». Після цієї гри у романівській команді, як і раніше, залишається 21 очко, і вона за цим показником зрівнялася із чуднівською командою «Тетерів».

Усі наші вміння сьогодні служать задля підтримки захисників

с. 4

«Ми чітко розуміли, що кол-центр – це не лише про дзвінки»

с. 4

Грибна економіка: праця важка, але користь очевидна

с. 5

Так вийшло, що якраз «Зоря-2» і «Тетерів» зустрінуться 29 жовтня 2022-го року між собою у заключному турі першості Житомирщини у групі «Південь» на полі чуднівського стадіону.

Гру першого кола у Романові виграла «Зоря-2», а як складеться сценарій протистояння команд у найближчу суботу – сказати важко. З одного боку, у обох команд претензій на покращення своїх позицій у турнірній таблиці може бути небагато. Чуднівчани, звісно ж, захочуть взяти реванш за програв у Романові, який фактич-

но зупинив до того переможну ходу «Тетерева» у першому колі першості Житомирщини.

Втім, якби там не було, уся увага футбольної громадськості Романова прикута до суботнього матчу 29 жовтня, який відбудеться на полі стадіону Романівської ДЮСШ. Так вийшло, що найголовніший матч футбольного чемпіонату Житомирської області у сезоні 2022-го року пройде все ж таки у Романові. Кому-кому, а романівським уболівальникам пощастило найбільше.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 76001

**СПОДОБАЛАСЬ
ГАЗЕТА?**

ПІДТРИМАЙ СВОБОДУ СЛОВА!

ПЕРЕДПЛАТИ

**на 1 місяць - 12,50 грн,
на 3 місяці - 37,50 грн,
на 6 місяців - 75,00 грн**

у найближчому поштовому відділенні!

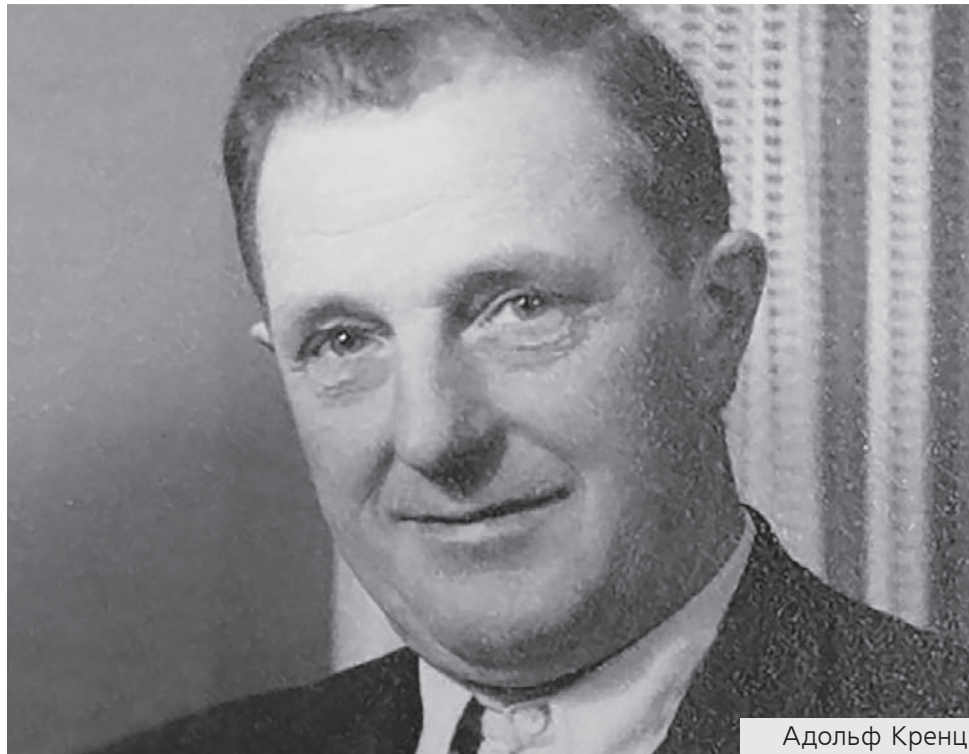
І все ж таки згадувати – це одне, а пам'ятати – інше

Віктор Першко

14 жовтня 2022-го року, під час урочистостей з нагоди відкриття у Романові оновленої меморіальної Дошки пам'яті на честь загиблих у війні із російськими агресорами романівчан, лунали промо-ви, звучали слова вдячності, співчуття, висловлені рідним, друзям і близьким загиблих героїв.

В одному із виступів 14 жовтня 2022-го року пролунала згадка про події 80-річної минувшини, коли у жовтні 1943-го року (очевидці кажуть, що якраз на день Покрови святої Богородиці) селище Романів опинилося в оточенні загону нацистських карателів, які взялися зганяти населення на центральну площу, а декого із романівчан окупанти заходилися вантажити до автомобілів для відправки до Німеччини.

Зрештою, ця історія у Романові багатьом відома. Упродовж декількох років місцеві ЗМІ розповідали про тодішнього голову управи Адольфа Кренца, який зумів переконати командування зондеркоманди, що прибула до Романова із Бердичева, не вчиняти щодо романівчан так званої акції умиротворення. Адже насправді йшлося про спалення більшості будівель жителів Романова, а тих романівчан, хто не потрапив у число мобілізованих на роботи до Німеччини, карателі (бердичівська фельджандармерія і угорські солдати) збиралися розстріляти. Для повноти розуміння тодішньої ситуації варто нагадати, що у жовтні 1943-го року

Адольф Кренц

нацисти поводити себе на окупованих територіях особливо жорстоко і брутально. Житомирщина на той час мала всечтіший вигляд прифронтової території, і будь-які дії та реакції окупантів на випадки диверсій проводилися рішуче і надзвичайно жорстоко.

Якраз напередодні свята Покрови Пресвятої Богородиці у селі Мала Козара була вчинена диверсія стосовно підрозділу вермахту, і окупанти вирішили помститися жителям неподалік розташованого селища Романова. Алгоритм дій у таких випадках в окупантів був добре налаштований, тож **день 14 жовтня 1943-го року для Романова міг стати найтрагічні-**

шим в його історії. На щастя, на чолі місцевої романівської управи опинився чоловік, який домігся і наполіг, аби карателі не зачіпали ні людей, ні їхніх осель. Цим чоловіком був Адольф Михайлович Кренц. Зрозуміло, як і більшість німців-фольксдойче, Адольф Кренц покинув Романів у грудні 1943-го року, коли радянські війська розпочали масштабну операцію. Він і його сім'я були евакуйовані до Німеччини, де й прожили усе своє подальше життя.

Тривалий час про вчинок Адольфа Кренца, про те, що сталося у Романові 14 жовтня 1943-го року, в Україні, на Жито-

мирщині і зокрема – у самому Романові, взагалі намагалися не згадувати. За радянських часів про таке говорити було навіть небезпечно. Втім, прийшли інші часи, і про Адольфа Кренца у Романові згадали із вдячністю. У період так званої декомунізації, коли у Романові масово позбувалися прокомуністичних топонімічних назв, іменем голови управи, який врятував життя сотень (якщо не тисяч) романівчан, було названо вулицю і провулок. Сьогодні місцеві жителі вже звикли до нової назви вулиці та провулку, однак досі залишається неповним розуміння глибинного змісту вчинку Адольфа Кренца, а тим паче – розуміння багатьох особливостей того трагічного часу 80-річної давності. Пояснення такого суспільного феномену може бути різне, адже не секрет, що й досі в уяві більшості романівчан події Другої світової війни на Житомирщині і зокрема у Романові мають дещо невиразний і навіть суперечливий вигляд. Люди начебто вже й не вірять у міфи «Великої Отчественной», але й не можуть зрозуміти усіх складнощів того драматичного часу. Та й повноти інформації щодо подій в окупованому Романові сьогодні очевидно, що бракує. Лише уважний погляд місцевого історика-краєзнавця Олександра Кондратюка дозволив воскресити у пам'яті романівчан постать Адольфа Кренца.

А скільки ще таких сторінок варто відновити і оновити в пам'яті сучасників. Зокрема, якщо повернутися до події 14 жовтня 1943-го року, то важливо було б більш детально дізнатися про обставини появи у Романові не тільки німецьких фельджандармів, але й угорських гонведів, про яких більше знають як учасників каральних акцій на території Чернігівщини. Звісно ж, усі ці дослідження вимагають уваги, часу і сил. Але головне тут – бажання відтворити історичну правду і зберегти пам'ять.

Коротко про головне

- Служба безпеки України опублікувала докази співпраці рф з президентом АТ «Мотор Січ».
- Україна сама вирішить, коли домовлятися про мир і на яких умовах, — Макрон.
- В українських підземних сховищах достатньо газу для опалювального сезону, — Шмигаль.
- Росія використовує дрони-камікадзе замість дефіцитних високоточних ракет, — розвідка Великої Британії.
- Зеленський звернувся до мерів через економію світла: не час яскравих вивісок.
- Іран готує для росії нову партію дронів, — Блінкен.
- Росія хоче повністю погасити енергосистему України, — голова Укренерго.
- Маск запевнив, що SpaceX не відключить Starlink для України.
- В Україні подешевшала свинина.
- Фермерів просять нарощувати поголів'я птиці.
- Сало подорожало у вересні на 13,4%.
- Підписано Закон щодо добровільного військового обліку жінок.
- Понад 2 млн українців ще не повернулися додому з-за кордону, — Опендатов.
- 18 політв'язнів отримали стипендії імені Левка Лук'яненка.
- Україна цього тижня перейде на зимовий час.
- Складність майнінгу біткоїна підскочила на 3,44%, досягнувши чергового історичного максимуму.
- Скоро з'являться мікродетектори з діагоналями 1 та 0,6 дюйми.
- Мінагрополітики запустило сайт, де фермери можуть залишати заявки на розчищення полів від снарядів та мін.
- Після обміну кум путіна медведчук опинився в москві.
- В Україні проведуть національний тест з медіаграмотності.

У Романові шкільних канікул НЕ оголосили

Низка громад Житомирщини ухвалила рішення про початок у школах, гімназіях, ліцеях, розташованих на території відповідної громади, канікул від 24 до 29 жовтня 2022-го року.

Канікули оголошені у відповідності до алгоритму навчального року, коли традиційно останній тиждень жовтня передбачений для відпочинку школярів. Водночас у більшості громад Житомирщини школи, гімназії, ліцеї не припиняли своєї роботи і канікул на фініші жовтня 2022-го року не оголошували. Таке рішення продиктоване тим, що нинішні погодні умови дозволяють продовжувати навчальний процес із мінімальними затратами на опалення та енергетичне забезпечення навчальних закладів. На Житомирщині уважно і швидко вивчили таку собі ініціативу львівської влади про об'єднання жовтневих канікул з січневими, коли передбачена перерва між двома навчальними семестрами. Тим паче, що сьогодні очевидним правом і висновком для влади, освітан,

батьківської громади є те, що зараз варто використовувати будь-які нагоди та можливості, які дозволяють школярам та педагогам проводити навчальний процес в умовах військового часу. Водночас варто передбачити варіанти радикалізації та загострення ситуації, коли ворог вдається до найжахливіших методів руйнації та знищення цивільної інфраструктури в усіх без винятку регіонах і областях України.

Саме так вчинили і у Романові, де усі навчальні заклади Романівської

селищної ради продовжили навчання і на канікули, передбачені алгоритмом проведення навчального року, не пішли. Отже, школи, гімназії і ліцеї Романівської селищної ради працюють згідно з усіма передбаченими вимогами та особливостями навчального процесу в умовах військового часу. **Те ж саме стосується і роботи дошкільних навчальних закладів.** Вони також працюють згідно з раніше затвердженими графіками і кошторисами стосовно організації харчування дошкільнят.

Маємо гуртуватися, міцніти, розуміти і – діяти!

Віктор Першко

Нотатки після перебування на Житомирщині журналіста Віталія Портнікова.

До Житомира 24 жовтня приїздив Віталій Портніков. Свого часу він входив до когорти піонерів української журналістики, а якщо врахувати його десятилітній досвід роботи у Москві (власним кореспондентом газет «День» та «Дзеркало тижня»), то усім зрозуміло, що нині Віталій Портніков по праву вважається не лише ветераном журналістської професії, але й винятково професійним політологом-експертом. Слід зауважити, що зал житомирського Гнатюк Арт-центру був дощенту заповнений і кожен, хто прагнув почути Портнікова із перших вуст, не пошкодував. По-перше, журналіст вже на старті своєї появи перед аудиторією зауважив, що головне його завдання у Житомирі – допомогти людям зрозуміти якомога більше деталей і висновків, продиктованих суворю реальністю і так званим великим вторгненням рашистської орди в Україну. «Після 24 лютого, коли в Україну вдерлася війна, більшість українців опинилися у такому

стані, в якому досвідчені і професійні журналісти перебувають багато років. Це режим майже цілодобового сприймання і добування нової інформації. Це – її осмислення, аналіз та поширення в адаптивному для читача, слухача чи глядача варіанті. **Ми вже вісім місяців живемо в умовах такого політичного, інформаційного та життєвого цунамі,** якого ми ще не бачили. І за усіх таких умов та обставин наше завдання – вижити, вистояти, зберегти сили на майбутнє. Одним із напрямів нашої мобілізованості і згуртованості є постійне правдиве і чесне спілкування із найважливішими, найактуальнішими питаннями, яких щодня виникає безмежно багато», – говорить Віталій Портніков. Журналіст наголосив на тому, що так зване велике вторгнення рашистів в Україну, по суті, означувало гігантський конфлікт цивілізаційного характеру і майже планетарного масштабу. Адже йдеться про протистояння демократичного світу, що сповідує ринкові правила господарювання, із когортою диктаторських держав-автократій, які також живуть за ринковими правилами господарювання. Ось таким чином дві

системи, маючи, по суті, титанічні потенціали, приречені вступити між собою у відкритий бій. Так сталося, що найбільш запеклою ареною такого протистояння виявилася Україна. Це пояснюється тими фантомними болями і згадками про «великі» і «славні» часи імперської величі росії, яка, виявляється, розвалилася через появу України. Таким чином, усе людство, не кажучи вже про Україну і українців, сьогодні опинилися свідками і учасниками остаточного вирішення українського питання. Його зміст дуже примітивний і простий: «Ми хочемо, щоб вас не було». І все тут зрозуміло. Те, що мирного діалогу для врегулювання збройного конфлікту між двома сторонами при такій постановці українського питання, бути просто не може – зрозуміло усім українцям. Хоча й сталося таке із деяким запізненням.

Доволі детально і красномовно пояснив Віталій Портніков причини того, що путін буде йти до кінця. Якщо конкретніше – путін за всі роки свого керівництва (насправді володарювання росією) ніколи не користувався арсеналом політичного діяча-лідера. Така традиція керувати країною

крізь чекістсько-кадебістську вказівку торувала і пробивала собі шлях у росії не одне десятиліття. Однак ні у часи ВЧК-ОГПУ, ні у часи НКВС, а потім упродовж ери МДБ-КДБ керманічі чекістської вертикалі завжди поступалися у протистоянні із вождями партійно-номенклатурного апарату. І ось нарешті на початку XXI століття росія отримала у президенти полковника-кадебіста, який ні бельмеса не розумівся у тому, що таке конституція, права людини чи, наприклад, парламентсько-представницька демократія. Натомість увесь потенціал найбільшої за територією країни світу він підпорядкував відновленню та реставрації ганебного і забутого всіма народами світу імперського минулого із неодмінними загарбницькими апетитами і зневагою до інших народів, які з якогось дива прагнуть гнилої демократії. Ось чому диктатор, якому за ганебною звичкою і згідно з деспотичними правилами ніхто не сміє сказати правди у вічі, так і не зміг отримати від своїх васалів очевидного навіть для школяра висновку про те, що українці за жодних умов не зустрінуть москаля із квітами і

радісними привітаннями. Навіть після того, як блискавична перемога за три-чотири дні стала блефом і фатою морганою, путін міг би зробити відповідні висновки. За умови, якби він був політиком і вважав за потрібне прислухатися до розумної поради. Але таке – не про кремлівського феодала, який періодично нагадує світу про свою ядерну могутність і так само періодично знищує житло, школи, лікарні, електростанції на території України. Ось чому у нас із ними не може бути переговорів чи компромісів. «Не можна домовлятися про мир із тим, хто прийшов тебе знищити», – сказала свого часу прем'єр-міністр Ізраїлю Голда Меїр. Для України ця фраза напроочуд актуальна сьогодні. Саме сьогодні, коли українцям важко, кожен день жахливого, смертельного-кривавого протистояння грає все ж таки на нашу користь. Із нами воюють варварськими методами. Нам важко, але це має зробити нас лише сильнішими, мудрішими і, звісно ж, непереможними.

P. S. Безумовно, послухати Віталія Портнікова як талановитого, напроочуд ерудованого журналіста найцікавіше було б безпосереднім чином і, як то кажуть, вживу. Можливо, якраз півторагодинна онлайн-трансляція зустрічі журналіста, яка розміщена на різних ресурсах у мережі «Інтернет» дозволить познайомитись із виступом класного професіонала куди більшій аудиторії. У тому числі – й жителям Романівської громади.

Урядом розширено перелік осіб для отримання статусу учасника бойових дій

На засіданні уряду було ухвалено рішення про внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 413.

Внесеними змінами передбачається приведення постанови у відповідність до оновленого законодавства України та забезпечення захисту прав

і свобод військовослужбовців та представників інших сил безпеки та оборони, які брали і беруть участь у захисті України від російського агресора.

Отже, актом визначено процедуру надання та позбавлення статусу учасника бойових дій для осіб, які брали безпосередню участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України. Завдяки внесенню змін зазначена категорія осіб матиме змогу користуватися пільгами і гарантіями, визначеними чинним законодавством, зокрема Законом України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту».

Студенти окремих категорій будуть переведені на місця державного замовлення

21 жовтня на черговому засіданні уряду затверджено рішення про Порядок переведення на навчання за кошти державного бюджету окремих категорій здобувачів фахової передвищої, вищої освіти, які були зараховані на навчання до 2021 року включно на місця, що фінансуються за кошти фізичних або юридичних осіб.

Про це повідомив міністр освіти і науки Сергій Шкарлет. До цієї категорії належать:

- діти загиблих захисників України: діти (особи з їхнього числа у віці до 23 років) загиблих (померлих) осіб, зазначених у статті 10-1 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту» (категорія 1);
- учасники бойових дій та особи з інвалідністю внаслідок війни: особи, визнані учасниками бойових дій, особами з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту» (категорія 2);
- діти учасників бойових дій: діти (особи з їхнього числа у віці до 23 років) учасників бойових дій, осіб з інвалідністю внаслідок війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їхнього соціального захисту» (категорія 3);

• жителі особливо небезпечних територій: особи, які проживають на (перемістилися з) тимчасово окупованій Російською Федерацією території України в умовах воєнного стану, на території територіальних громад, що розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні) на території територіальних громад, що станом на 15 жовтня та 15 лютого відповідного року включені до переліку, затвердженого Мінреінтеграції (категорія 4).

«Переведення на бюджетні місця десятків тисяч студентів у найближчі місяці потребуватиме великих організаційних зусиль та фінансової підтримки держави. Президент України доручив Міністерству освіти і науки України та іншим державним замовникам провести цю роботу у стислі строки і продовжувати її надалі», – зазначив Сергій Шкарлет.

У Любарі провели благодійний концерт «Разом до перемоги»

Допомогти Збройним силам України та зробити свій вклад у перемогу – такими є прагнення вихованців Любарської школи мистецтв.

Під час війни у різний, доступний спосіб збирають кошти для підтримки воїнів. Спільно з викладачами учні школи мистецтв провели благодійний концерт «Разом до перемоги». Бажанню дітей зробити свій внесок у перемогу не могли стати на перешкоді ні довготривалі тривоги, ні відключення електроенергії. Дві години концерту пройшли в атмосфері патріотизму, сердечності, щирості. Діти мали нагоду продемонструвати свою майстерність і здобути мистецькі успіхи. Було відзначено маленьких за віком, але дорослих за своїм бажанням допомогти ЗСУ волонтерів.

Подяки діти отримали від голови БО «Житинецький будинок милосердя» Віктора Баса, а солодкі подарунки і патріотичну символіку – від депутата Житомирської обласної ради Ігоря Ходака, які вручила волонтерам помічниця депутата Тетяна Катанаха. Окрім

того, місцева команда однодумців Ігоря Ходака зробила грошовий благодійний внесок. Тетяна Катанаха зазначила: «Своєю працею маленькі волонтери спонукають і надихають дорослих до різнобічної роботи для допомоги ЗСУ задля перемоги над ненависним ворогом. Тож тримаймо стрій разом! Все буде Україна! Слава Україні!».

Після завершення концерту діти і надалі планують продовжувати свою волонтерську діяльність і допомагати українським воїнам-захисникам.

«Ми чітко розуміли, що кол-центр – це не лише про дзвінки»

Романівська лікарня (Житомирська область) – серед переможців конкурсу, який ми реалізуємо для покращення комунікації між закладами та пацієнтами в громадах, де живе багато внутрішньо переміщених людей. У межах проекту ми допомагаємо відкрити кол-центри.

Директорка лікарні Ірина Серт каже, що цю ідею вона виношувала два роки, однак постійно чогось не вистачало для реалізації: грошей або часу. «Тому, коли дізналися про проєкт, без вагань подали заявку. Конкуренція була великою – 50 закладів висловили бажання взяти участь, тому здавалося, що шансів небагато. Проте ми серед переможців і дуже цьому раді», – наголошує директорка. З її слів, написати заявку було нескладно. Допоміг попередній досвід участі у грантових проєктах та проходження відповідного навчання. «Також спрацювало те, що ми чітко розуміли, чого хочемо від цього проєкту. Не просто відкрити кол-центр, щоб приймати телефонні дзвінки і знати їхню кількість, а покращити комунікацію з пацієнтом. Щоб він отримав правильну і вичерпну інформацію з першого дзвінка. Окрім цього, нам важлива аналітика: в які години найбільший потік пацієнтів, які лікарі та послуги найзабезпеченіші. Це дасть нам розуміння, чи потрібно розширювати спектр послуг, винаймати нових фахівців, а яким – навпаки дати додаткову роботу. Також це можливість виявити недоліки в роботі закладу. Пацієнт – це найкращий аудитор, а оператор кол-центру зможе правильно з'ясувати обставини і причини невдоволення, що стане цінною інформацією для нашого розвитку».

ГО «Медичні лідери» реалізує проєкт «Покращення комунікаційної складової та системи менеджменту пацієнтів у комунальних медичних закладах, що надають медичні послуги внутрішньо переміщеним особам» за підтримки проєкту «Зміцнення ресурсів для сталого розвитку приймаючих громад на сході України», що здійснюється Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за дорученням уряду Федеративної Республіки Німеччина GIZ Ukraine.

За матеріалами ГО «Медичні лідери»

Усі наші вміння сьогодні служать задля підтримки захисників

Ініціативна молодь Миропільської громади збирає гроші своїми творчими вміннями та майстерністю.

Члени місцевої молодіжної ради організували ініціативу під назвою «Благодійний столик». Щосуботи на місцевому ринку волонтери продають виготовлені власноруч вироби та випічку. До акції активно долучаються місцеві жителі: одні надають продукти для виготовлення смаколиків, інші – готують їх. Також до ініціативи долучилися діти, які разом зі своєю вчителькою Антоніною Патлах виготовили для столика сувеніри. Варто відмітити і колектив Миропільського ЦРД, які проявили ініціативу і тепер щотижня готують пироги та різні солодощі для того, щоб допомогти зі збором коштів. Справжнім відкриттям стали місцеві господині, які готують за власний кошт надзвичайні домашні смаколики. Це Тетяна Бабюк, Ірина Науменко, Катерина Рябчук, Галина Шарудидо, Тетяна Гончарук. Свої вироби для столика надавали також

місцеві майстрині: Даша Оксенюк, Ольга Онисько та Наталія Півень. Їхні прикраси для волосся гарно підійдуть для дівчаток. Одна з учасниць проєкту Анастасія Шарабар виготовляє спільно з однодумцями солодощі. Унікальні пряники, оздоблені патріотичними мотивами, представлені на різних ярмарках. Одна з таких партій медяників разом з виробами інших місцевих майстрів та дітей поїде на благодійний ярмарок у Швецію, який організували активні жителі Мирополя – родина Харчуків. Молодь уже не вперше застосує свої вміння задля збору коштів на основні потреби військових.

«Місяць ми вже працюємо. Суми, які вдається зібрати, різні. Кожен розпродаж по-своєму плідний. Загальна сума за місяць склала 16 722 грн! Так, для когось це небагато... А для нас це випічка по ночах, щира робота діток, залучення різних груп населення. Ми можемо працювати кожен на своєму фронті: хтось організовує такі акції, хтось готує, хтось продає, а хтось купує. І все це для тих, хто боронить нашу державу! Ми маємо бути одним організмом, одним цілим. Лише при злагодженій роботі можна йти далі. Дівчата, що готують, – не професійні кухарі. Ті, що роблять закладки чи різні поробки, – теж не профі. Вони

просто роблять все з душою і любов'ю, аби якось допомогти нашій армії. Ми будемо продовжувати далі. Будемо йти до своєї мети. 10477 грн із загальної суми ми віддали на закупку рацій. 6145 грн віддали на машину для нашого земляка. Всі кошти пішли за призначенням! Це важливо! Я дякую усім, хто долучився до нашого столика! Без вас цього б не було! Також велику подяку хочу висловити нашій місцевій владі. Нині дуже важливий зв'язок між молоддю та її представниками. Подяка особисто Світлані Власюк за підтримку таких ініціатив», – зазначає одна з організаторів «Благодійного столика» Анастасія Шарабар.

Організатори запрошують доєднатись до акції жителів громади і чекають щосуботи усіх бажаючих підтримати гарні справи. Це нагода не лише віддати певну суму на ЗСУ, а й придбати собі щось смачненьке.

Грибна економіка: праця важка, але користь очевидна

Віктор Лукач

Осінь, схоже, вже здає свої врожайні позиції.

Йдеться не лише про те, що на ланах і городах люди встигли зібрати вирощений урожай, але й про дари природи. Можливо, один чи навіть два спалахи тепла разом із дощами зможуть підживити лісовий ґрунт і остання хвиля грибного сезону ще раз нагадає любителям тихого полювання про можливість запитися на зиму вже власне осінніми грибами. Хоча, здавалося б, вже у цьому році хто хотів і хто – не дуже, але всі змогли назбирати по кілька кошиків грибного врожаю. Якщо врахувати стару прикмету, то кожне десятиліття дарує людям у лісових і заліснених місцевостях один надврожайний грибний рік, три роки – середньоврожайні (коли гриби у лісі є) і три роки із слабким врожаєм грибів, коли у лісі впевнено себе почувають досвідчені і бувалі майстри тихого полювання. Ну і один раз на десять років грибниці у лісах беруть відпочинок, і гриби у таку пору знайти важко. Певної чіткості у тому, коли настає чергове грибне десятиліття, ще ніхто не зафіксував і не визначив, але те, що нинішній рік претендує на пік грибної врожайності, може не викликати сумнівів. Гриби і сьогодні у лісі ростуть, навіть кількадевні жовтневі похолодання не можуть заглушити появу чергових порцій сучасних осінніх грибів.

Тепер про те, наскільки вдало, вміло і по-сучасному використовують жителі Житомирщини потенціал дикоростучої грибної галузі. Річ у тім, що Житомирщина має показник найбільш залісненої території (області) в Україні. 33% території Житомирщини

вкриті лісами, а у номінальному вимірі – це майже 1,2 мільйона гектарів лісових площ. За мірками європейських країн – просто грандіозна площа, де сприятливі кліматичні умови спричиняють появу величезної кількості грибів. Для повноти інформації зауважимо, що санітарні правила із заготівлі, переробки і реалізації грибів в Україні визначають (передбачають) 31 вид їстівних грибів, які офіційно дозволено заготовляти в Україні. Ще один фактор, який варто врахувати для визначення грибного потенціалу лісів Житомирщини, стосується величини попиту на дикоростучі гриби у країнах Європейського Союзу. Так от, такий попит на дикоростучі гриби у Європі величезний. Україна упродовж півтора десятиліття тримає першість у поставках до Європи меду та бджолиної продукції, а за умови належного ставлення до організації грибозаготівлі та переробки грибної продукції Україна має усі можливості бути у лідерах грибного бізнесу у масштабах усієї Європи. Зауважимо, що у цьому аспекті найбільшим нашим суперником є грибозаго-

тівельний бізнес росії. Але знову ж таки, враховуючи територіальну наближеність і логістичну привабливість України для європейських ринків, зауважимо, що якраз наші ліси і наші грибики мають гарні шанси на те, аби отримувати від грибозаготівельного бізнесу найбільші прибутки. Аби поставити крапку у питаннях привабливості і економічної ефективності заготівлі грибів у лісах України, зауважимо, що господарська ефективність від збирання грибів з одиниці лісової площі у п'ятеро вища, аніж вирощування і заготівля на цій же площі деревини.

Аби продемонструвати ефективність грибного бізнесу у поточному році, ми провели обстеження одного із сіл Романівської селищної ради на початку жовтня 2022-го року. Село невелике, однак упродовж одного дня до лісу за грибами вирушило майже шість десятків грибників. Враховуючи справді казкові показники цього річного врожаю грибного лану, кожен із грибників зміг назбирати за день в середньому 5-6 відер (віdereць) грибів, які користуються найбільшим попитом у мережі

роздрібної торгівлі на ринках і базарах, уздовж лісових доріг і т. д. і т. п. Якщо врахувати, що вартість відерця білих грибів ще місяць тому коливалася у межах 150-170 гривень, то неважко порахувати, що денна виручка грибників одного невеличкого поліського села сягає більше сорока тисяч гривень. Уявіть собі загальний вал грибної продукції житомирського Полісся, де щодня на тихе полювання виходить до 18-24 тисяч грибників. Рахуйте і не помилитесь – мова йде про обсяги продукції на мільйони гривень. Замітьте – щодня!

Але все це, про що ми кажемо і навколо чого проводимо певні і приблизні обрахунки, стосується не грибозаготівлі як галузі, а саме тихого полювання як заняття. А це, як виявляється, дві великі різниці. Бо грибозаготівля – це бізнесово-господарська діяльність, а тихе полювання – це так, щось для відпочинку, щось до домашнього столу чи до комори із консервацією, а щось – і на продаж. Але грибний економічно-господарський потенціал наших лісів використовується лише на кілька процентів від його справжніх і реальних можливостей. Чого не вистачає? Де можна заробити на грибах не лише по 12 чи 15 тисяч гривень у сезон, які потрапляють у кишеню дядька-грибника, а куди переконливіші заробітки, які неабияк покращать економічне становище громад, що мають щастя жити на території житомирського Полісся? Відповіді на поставлені питання вимагають врахування багатьох показників і критеріїв, але без сумніву можна сприйняти той факт, що грибний бізнес і господарська діяльність із грибозаготівлі вимагають певних менеджерських підходів, а для початку – можливо, й зовнішньої підтримки з боку чи то потужних бізнесових структур, чи то держа-

ви, а ще більшою мірою – від територіальних громад. Адже якщо бути чесним і відвертим, то найбільший зиск від грибозаготівлі досі отримує не держава, а саме жителі територіальних громад. Ось чому для територіальних громад грибозаготівля, так само, як і заготівля ягід, березового соку, лікарських трав, бруньок і шишок, має стати черговим резервом, потенціал якого поки що громади використовують вочевидь не сповна. Про це найпершим чином кажуть іноземці, які ВЖЕ приїждять в Україну закуповувати свіжозібрану лісову продукцію ягід та грибів.

Зважаючи на потенціал лісових площ Житомирщини, на своєрідну специфіку вибухової врожайності поліського лісу упродовж деяких років, люди, які розуміються на тонкощах лісової економіки, кажуть, що Житомирщина могла б бути незаперечним лідером у питаннях заготівлі і переробки дикоростучих грибів, ягід, горіхів і лікарської сировини.

P. S. Матеріали на грибну тематику традиційно викликають зацікавленість багатьох читачів. Адже хто б що не казав, прихильників тихого полювання у нас багато, а можливості і потенціал цього цікавого і водночас корисного заняття далеко не завжди поєднуються із можливостями розвитку економіки певної громади. Сила звички і домінування певного стереотипу щодо збирання грибів як одного із видів відпочинку подекуди заважає розгледіти справжній господарський ефект і економічну вигоду для громади. Вигода, яка очевидна, яку багато хто відчуває, але до практичного втілення, до реалізації діло не доходить. Поки що не доходить. Чи не пора вже щось робити, аби змінити ситуацію.

Дефіцитні яйця: коли стабілізуються ціни

Ціни на яйця у супермаркетах злетіли до 65-80 грн за десяток.

В цілому ціни на них за останній місяць виросли вдвічі. А у деяких магазинах цей продукт і зовсім зник з полиць. Чому дорожчають яйця, чи продовжиться їхній дефіцит та якою може бути вартість до кінця року – розбирався Центр громадського моніторингу і контролю.

Фактор війни

Коливання цін на яйця триває з початку року. Так, у січні середня вартість яєць була на рівні 35 грн. У лютому – березні вони в середньому коштували 33-34 грн за десяток. Навесні яйця різко впали в ціні – до 24,8 грн та 19,39 грн за десяток у квітні та травні

відповідно. Влітку яйця знову почали дорожчати. У серпні середня вартість десятка коливалася в межах 28 грн. У вересні яйця подорожчали у середньому до 35 грн. А в жовтні їхня вартість зросла до 60-80 грн.

Перша причина такого здорожчання – війна. За оцінками Союзу птахівників, промислове виробництво яєць через війну зменшилося приблизно на 20%, адже частина виробництв опинилися на окупованих територіях. Наприклад, припинили роботу або скоротили виробництво Дмитрівська птахофабрика у Донецькій області та філія Богодухівської птахофабрики на Харківщині. На тимчасово окупованій території опинився птахокомплекс «Чорнобаївський» (Херсонщина), який був одним із найбільших виробників яєць в Україні.

Крім того, через війну, невизначеність ситуації та зростання вартості виробництва деякі підприємства позапланово позбавилися поголів'я курей-несучок та зупинили інкубацію яєць для отримання курчат. Проте з липня багато підприємств на деокупованих територіях вже почали відновлювати виробництво.

Сезонність та економіка

Наближення зими завжди впливає на вартість яєць. Адже влітку виробництво яєць у домогосподарствах традиційно

зростає, а взимку навпаки – падає. Це, відповідно, впливає на ціни.

Ще одна причина – здорожчання виробництва. По-перше, ціни на зерно в Україні через деблокаду портів зросли, а значить годувати курей комбікормом стало дорожче. По-друге, через зростання цін на енергоносії підскочили ціни на логістику. По-третє, на формування ціни вплинуло коливання курсу гривні.

«Через військові дії, знищення птахівничих комплексів, проблеми з логістикою різко скоротилося поголів'я курей та виробництво в цілому. Виробники яєць змушені були продавати продукцію нижче за собівартість. Із вересня відновився сезонний споживчий попит, але кількість поголів'я в областях, в яких традиційно вирощують яєчних курей, ще не відновлено, на це потрібно щонайменше два-три місяці. В результаті на ринку пропозиція яєць знизилась, що спровокувало стрибок цін», – пояснив перший заступник міністра аграрної політики та продовольства України Тарас Висоцький.

Позитивні очікування

Ціни на яйця в Україні стабілізуються до кінця жовтня, а далі – почнуть знижуватися, заявив директор Союзу птахівників України Сергій Карпенко під час брифінгу у Медіацентрі України.

«Очікуємо в цьому місяці збільшення

пропозицій від промислового сектору завдяки збільшенню виробництва. Адже підприємства почали відновлювати своє поголів'я у червні-липні. У жовтні буде стабілізація цін на яйця, і очікуємо, що вже у листопаді буде зниження цін на полицях магазинів», – запевнив Сергій Карпенко.

Цю інформацію підтвердив і Тарас Висоцький. За його словами, вже до кінця жовтня Україна вийде на зниження і стабілізацію цін на яйця на рівні довоєнного часу.

Крім того, Антимонопольний комітет України почав перевірку щодо суттєвого здорожчання курячих яєць протягом вересня та жовтня. Там вважають, що підвищення цін на них може не мати об'єктивних підстав, навіть попри тяжкі економічні наслідки війни.

У АМКУ зазначили, що загальна інфляція та зростання індексу споживчих цін на харчові продукти не корелюється зі стрімким зростанням вартості яєць, а вартість кормів для курей залишається доволі низькою. Крім цього, про втрату поголів'я курей та виробничих потужностей повідомив тільки один виробник, а від інших учасників ринку така інформація не надходила. Тому зараз у комітеті нема інформації, яка б підтверджувала наявність об'єктивних факторів для подорожчання яєць одразу на 54% за місяць.

Сон під час війни: що варто знати, щоби лишатися здоровими?

Здоровий сон важливий для підтримки нормальної роботи та тону організму. Та що саме робить сон здоровим? Розповідає біологиня, співавторка книги «Коли я нарешті висплюся» Ольга Маслова.

«Здоровий сон – достатній за кількістю й задовільний за якістю, тобто за тим, як ви почуваєтеся після. Найголовніше мірило – ваше самопочуття», – зазначає науковиця.

У загальному визначенні оптимальна тривалість сну складає орієнтовно 7–9 годин. Та варто враховувати те, що для різних людей кількість буде різною. Це залежить як від індивідуальних особливостей, так і від зовнішніх факторів, як-от зміни сезонів протягом року.

Недосип та довготривалий сон. Що з цим не так?

Правило золотого середина не втрачає актуальності й у простих біологічних процесах.

Впливає на здоров'я як недостатня кількість сну, так і ситуація, коли ми спимо значно більше за норму. Ба більше, варто розрізняти поняття «недосип» та депривацію – стан, коли людина зовсім не спить.

«Зазвичай уже після кількох днів депривації організм буде "вмикатися" неконтрольовано», – пояснює науковиця. Адже першими мішенями стануть нервова система та метаболічні процеси.

«Якщо людина середнього віку кілька тижнів поспіль спить по 10–11 годин, це також може бути маркером проблем зі здоров'ям. Зокрема, це може свідчити про запалення в організмі або початок депресивного епізоду».

Як забезпечити якісний сон під час війни

Регулярні повітряні тривоги, які найчастіше застають нас уночі, – неабияке випробування для організму. Річ у тім, що схема освітлення, до якої ми звикли, пов'язана з багатьма клітинними процесами.

Холодне яскраве світло вранці, темрява та тепле ввечері, повна відсутність світла вночі – три досить прості, на перший погляд, умови, які підтримують нормальну роботу організму в комплексі з іншими зовнішніми факторами.

Мерехтіння лампочки в бомбосховищі, переривчастий сон, яскраве світло вночі, коли ми тривожно збираємо найважливіше із собою та швидко прямуємо до

укриття – усе це порушує звичний режим. Для того, щоби мінімізувати вплив цих незапланованих подій на ментальне та фізичне здоров'я, слід дотримуватися низки правил: **НІЧ = ТЕМРЯВА**.

Чутливі клітини сітківки ока сприймають світло та передають інформацію в мозок, навіть коли

можливості, одягніть маску для сну. Також достатньо буде прикласти до очей шарфик чи будь-що інше, щоби вони були механічно закриті під час нічного сну.

Підготовлені – значить озброєні. Надвечір підготуйте в одному місці все, що може знадобитись під час повітряної тривоги: теплий одяг, воду тощо. «Так ви мінімізуєте освітлення посеред ночі», – радить Ольга Маслова. Також варто мати під рукою темний нічний одяг, який стане класною заміною яскравого ліхтаря чи верхнього світла.

Гаджети теж мають режим. Після восьмої години вечора перемикайте гаджети в жовтий нічний режим. Це не заблокує все яскраве світло від екрана, але знизить його привабливість. Ви зможете відповісти на важливе повідомлення, але водночас менше заліпатимете в стрічку.

Комфорт і рутина – це важливо. Під час війни ми часто не-

штуємо комфортом, адже це здається невинною розкішшю, коли в небі свистять ракети. Та варто розуміти, що комфорт – це не примха, а запорука відчуття безпеки. За можливості беріть із собою в укриття звичні атрибути – подушку, ковдру, нічний крем, іграшки, якщо ви з дітьми. Це дасть можливість створити невеличкий, але СВІЙ простір, де спите тільки ви. А це важливо для нормального самопочуття.

Спимо, коли можемо. У зонах активних бойових дій та в разі надзвичайних ситуацій краще недоспати й піти в укриття, а потім доспати вдень.

Краще менше, але якісно. Якщо ви живете не самі, зробіть позмінне чергування сну. Це не ідеальний варіант, проте кращий, ніж не спати взагалі.

Якісний сон = спокійний. Ви в безпеці, але не можете спати через тривогу? Спробуйте медитувати, протестуйте спеціальні дихальні практики. Це дасть змогу перетягнути увагу від стресових думок до простих речей. Якщо такі техніки не допомагають, проконсультуйтеся із лікарем та психологом щодо доцільності приймання заспокійливих.

«Мій фаворит рекомендацій у таких випадках – йога-нідра. Спробуйте сконцентруватися на кожному вдиху та видиху. Так, це непросто. Проте це працює – повільно та м'яко. Намагайтеся подумки перерахувати всі частини тіла та зосередити увагу на їхньому розслабленні. Також спробуйте вимкнути потік думок і спогадів. Це стосується як поганих, так і приємних думок. Адже часом хороші спогади можуть збдьорити мозок так, що заснути бути ще важче», – ділиться біологиня. Мати якісний сон під час війни звучить як щось утопічне. Та можна зробити сон здоровішим, якщо дотримуватися простих правил. Досліджуйте власні відчуття, будьте уважні до свого стану та бережіть себе.

Які обстеження можна безоплатно пройти у сімейного лікаря

Уклавши декларацію з лікарем первинної медичної допомоги (ПМД), пацієнт має право отримати безоплатно низку лабораторних діагностичних досліджень та швидких тестів (внутрішньо переміщеним особам для отримання первинної меддопомоги декларація не потрібна).

Безпосередньо у кабінеті лікар може оглянути пацієнта, провести скринінг на певні захворювання, зробити швидкі тести на інфекційні захворювання.

Безоплатно можна пройти:

- інструментальну діагностику: електрокардіографію, пікфлоуметрію (пікову швидкість видиху для оцінки дихальної системи), отоофтальмоскопію, вимірювання гостроти зору;

- скринінг на наявність розладів психіки та поведінки;
- виявлення індивідуального ризику інфекційних та неінфекційних захворювань: туберкульозу, ВІЛ, вірусних гепатитів, сер-

цево-судинних, хронічних респіраторних, онкологічних, діабету тощо;

- раннє виявлення ВІЛ, туберкульозу, гепатитів, інфекцій, які передаються статевим шляхом.

Також до пакета первинної медичної допомоги входять наступні аналізи:

- загальний аналіз крові з лейкоцитарною формулою;
- загальний аналіз сечі;
- загальний холестерин;
- глюкоза крові.

Для проведення лабораторних досліджень лікар виписує направлення на аналіз та скеровує пацієнта до лабораторії. Пробірку для аналізу крові, рукавички, шприц, спиртову серветку/вату/спирт тощо пацієнт НЕ МАЄ оплачувати додатково. Усі витратні матеріали входять до вартості послуг ПМД, які оплачує за договором Національна служба здоров'я України.

За необхідності лікар ПМД може направити пацієнта на інші аналізи, потрібні йому за станом здоров'я, або залучити до лікування фахівця іншої спеціалізації.

Гороскоп на тиждень 26 жовтня - 1 листопада

ОВЕН
У професійній діяльності вдасться досягти значних висот. У кінці тижня очікуйте на грошові надходження.

ТЕЛЕЦЬ
Не допускайте вигорання, ретельно розподіляючи енергію. Зараз невдалий час для пошуку нової роботи.

БЛИЗНЮКИ
Зірки радять пригасити тиждень довгостроковому плануванню. Порадуйте другу половинку побаченням.

РАК
Вдалий період для нових проєктів. Щирість у стосунках з коханою людиною дозволить досягнути гармонії.

ЛЕВ
Контролюйте свої емоції – це дозволить уникнути багатьох конфліктів. Утримайтеся від спонтанних покупок.

ДІВА
Небувалий прилив енергії спрямуйте у потрібне русло. Записуйте усі геніальні ідеї на папері – скоро знадобляться.

ТЕРЕЗИ
Час переоцінки цінностей. Але не поспішайте діяти. Ваш радісний настрій сприятиме гармонії у стосунках.

СКОРПІОН
Відкладіть роботу на потім – зараз вам, як ніколи, потрібен відпочинок і позитивні емоції. Насолоджуйтеся!

СТРІЛЕЦЬ
Представники цього знаку стикнуться з деякими труднощами. Але варто зосередитися на позитиві – все вирішиться.

КОЗЕРІГ
Чи не здається вам, що багато звалили на свої плечі? На цьому тижні варто шукати баланс між роботою і відпочинком.

ВОДОЛІЙ
Сприятливий час для професійного просування. У стосунках з рідними згладжуйте гострі кути.

РИБИ
Ваш позитив на висоті. Можеє познайомитися з впливовими людьми або ж втілити у життя цікавий проєкт.

Смачного!

Рецепт рибного супу з овочами

Інгредієнти для супу: 400 г філе судака, 1 середній баклажан, ½ середнього кабачка, 1 моркви-на, 2 стебла селери, 1 л овочевого бульйону, 2 пір'їни зеленої цибулі для подачі, 5 гілочок кропу для подачі, сіль до смаку. **Для овочевого бульйону:** 1 моркви-на, 2 ріпчасті цибулини, 2 стебла селери, ½ цибулини порею, 2-3 гілочки петрушки, 2-3 гілочки чебрецю, 2-3 лаврових листи, 4-5 горошин чорного перцю, сіль до смаку.

• Увімкніть духовку розігріватися до 220 градусів та приготуйте овочевий бульйон. Цибу-

лю очистьте та розріжте навпіл, моркву – уздовж. Помийте стебла селери, ½ цибулини порею та наріжте великими шматками.

• На сильному вогні в пательні обсмажте цибулю та моркву до темно-коричневої скоринки без додавання олії.

• В каструлю викладіть обсмажені моркву та цибулю, порізані селеру та цибулю порей. Залийте 1,5 л води, доведіть до кипіння на великому вогні, а потім зменште його та варіть 30 хвилин. За 5 хвилин до закінчення приготування додайте помиті 2-3 гілочки петрушки та 2-3 гілочки чебрецю, 4-5 горошин чорного перцю, 2-3 лаврові листки та посоліть до смаку.

• Тим часом для супу очистьте моркву та поріжте кубиками. Баклажан та кабачок помийте, зріжте хвостик та теж поріжте таким кубиком, як моркву, а сте-

бла селери – невеличкими шматочками.

• Порізані овочі викладіть на деко, застелене пергаментом. Ставте запікатися протягом 10-15 хвилин за температури 220 градусів. Вони мають добре підрум'янитися.

• З овочевого бульйону вийміть овочі та зелень, а прямиші залиште. Нам потрібен 1 л. Поставте його на вогонь, доведіть до кипіння та додайте запечені овочі. Зробіть маленький вогонь та варіть 7 хвилин. Потім додайте 400 г філе судака, порізане на середні порційні шматочки. Варіть суп ще 5-7 хвилин. Вимкніть вогонь і додайте подрібнені 2 пір'їни зеленої цибулі та 5 гілочок кропу для подачі. Спробуйте та доведіть смак до бажаного сіллю. **Дайте супу настоятися 10 хвилин** та подавайте гарячим до столу.

Рецепт салату з буряком, яблуком та хрінном

Інгредієнти: 2 маленьких буряки, 1 велике яблуко, 1 ч. л. білого хрону, ½ ст. л. лимонного соку, 2 гілочки петрушки, 2 ст. л. соняшникової олії, гарбузове насіння до смаку.

• Увімкніть духовку розігріватися до 180 градусів. Буряки помийте, загорніть у фольгу та ставте запікатися щонайменше на годину. Потім дістаньте овоч з духовки та залиште остигати за кімнатної температури. Потім очистьте від шкірки та наріжте тонкими слайсами.

• Помийте одне яблуко та приберіть насіннєву коробку. Наріжте такими слайсами, як і буряк. Ми не очищали шкірку, а ви за бажанням можете це зробити.

• На тарілку викладайте по чергово слайси буряка та яблука, кожен шар змащуйте хроном до смаку. Всього використайте 1 ч. л. Якщо хочете отримати ще більш пікантний смак, збільште хрін до свого смаку.

• Трохи підсоліть страву, посипте подрібненим листям петрушки та гарбузовим насінням, полийте ½ ст. л. лимонного соку, щоб яблуко не почорніло, та скропіть 2 ст. л. соняшникової олії. Подавайте до столу.

Джерело: klopotenko.com

Куточок ГОРОДНИКА

Роботи на городі і в саду у листопаді

Настала осінь, а справ на ділянці не поменшало. Від того, як ви підготувалися до наступного сезону, істотно залежить урожай.

На початку місяця слід обприскати кущі і дерева концентрованим розчином мінеральних добрив (якщо ви не встигли цього зробити в кінці жовтня). Можна взяти будь-який з них, але дешевше і простіше (бо легко розводиться у холодній воді) скористатися сечовиною (карбамідом). Буде потрібно 700 г на 10 л води. Якщо у вас немає мінеральних добрив, скористайтеся кухонною сіллю, але солі потрібно 1 кг на 10 л води. Обприскувати слід не тільки надземну частину, а й ґрунт під посадками.

Починати треба з самих кінців гілок, оскільки саме там відклала яйця попелиця. Потім обприскати всі гілочки, їхні розвилки, оскільки в розвилках і тріщинах кори зимують шкідники. Ретельно обприскайте стовбури і стебла. Якщо на деревах ще висить листя, обприскування робіть прямо по ньому. В опалому листі, під ним і у верхньому шарі ґрунту теж зібрався зимувати шкідники. При обприскуванні розчином такої високої концентрації ви їх знищите.

Чому цей захід слід проводити в кінці осені? Тому що рослини до цього часу повинні піти на спокій, а покрив зимуючих шкідників ще недостатньо зміцніли. Мінеральне добриво проникне всередину, порушиться сольовий обмін, і шкідник загине, а рослині під час спокою ви шкоди не завдасте. Безумовно, влітку таке обприскування робити не можна, воно викличе хімічний опік не тільки у листя, а й у зав'язі. Хімічні опіки при обприскуванні отрутохімікатами підвищеної концентрації, а також термічні опіки при сильних заморозках проявляються у вигляді опуклих родимих плям і бородавок на плодах. На яблуках і грушах вони мають сіро-зелений колір.

Повторно обприскування концентрованим розчином мінерального добрива слід

зробити ранньою весною, до початку руху соку. Підвищені дози мінеральних добрив згубні не тільки для шкідників, але і для збудників грибних хвороб.

При обприскуванні (НЕ поливі) в ґрунті не накопичується підвищена доза мінеральних елементів. Таке обприскування за ефективністю не поступається обробці саду нитрафеном, який є сильною отрутою, що викликає необоротне ураження печінки. Недарма нитрафен завжди був заборонений до застосування на садових і присадибних ділянках. Його можна застосовувати не ближче ніж 200-400 м від житла. Тож застосовуючи його в своєму саду, ви труїте не тільки себе, але і всіх сусідів.

Чи треба робити перекопування пристовбурних кіл?

Насамперед для чого це потрібно? Для того, щоб між грудками землі проникла вода і взимку замерзла, проморозивши і тим самим знищивши зимуючих шкідників. Крім того, для поліпшення повітрообміну. Але якщо ви обприскали сад, влітку не пололи, а зрізали бур'яни і мульчували ними ґрунт під посадками, то ґрунт не ущільнився, а навпаки, став пухким і повітропроникним. Тож перекопування можете не робити.

Чи треба поливати сад восени?

Треба, якщо кінець літа і початок осені були посушливими. Не можна, щоб рослини пішли у зиму зневодненими. У цьому разі є велика небезпека їхнього вимерзання суворі зими. Мороз не стільки пошкоджує, скільки висушує молоді прирости на кінцях гілок.

Чи треба вносити гній або перепрілий компост у пристовбурні кола?

Органіку треба вносити після закінчення сокоруху, інакше вона може викликати небажане в таку пізню пору зростання гілок. Але вносити її треба не в пристовбурні кола, а по периметру крони.

Джерело: Ukr.media

26 ЖОВТНЯ середа	27 ЖОВТНЯ четвер	28 ЖОВТНЯ п'ятниця	29 ЖОВТНЯ субота	30 ЖОВТНЯ неділя	31 ЖОВТНЯ понеділок	1 листопада вівторок
+ 10° + 13°	+ 9° + 14°	+ 7° + 16°	+ 10° + 16°	+ 11° + 15°	+ 8° + 13°	+ 7° + 11°
743 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	746 ТИСК, ММ	743 ТИСК, ММ	749 ТИСК, ММ	745 ТИСК, ММ

ТОВ ТЕХНІЧНИЙ ЛІЦЕЙ
постійно проводить індивідуальне навчання
та підвищення кваліфікації
ТРАКТОРИСТІВ-МАШІНІСТІВ С/Г ВИРОБНИЦТВА.

067-410-12-15
097-675-58-35
067-799-04-27

ПОЧАТОК ЗАНЯТЬ З МОМЕНТУ УКЛАДАННЯ ДОГОВОРУ НА НАВЧАННЯ.

БУДМАТЕРІАЛИ

ДОШКА ПОЛА, БРУС
ВАГОНКА, РЕЙКА МОНТАЖНА

**ВСЕ
НАЙКРАЩЕ
У НАС**

Тел.: (097) 74-55-459
(096) 909-34-59

ОГОЛОШЕННЯ

- Копка, поглиблення та чистка криниць; -Доставка будиночків на криниці; -Викладка дна кремнієм, річковим камнем; -Проводимо дезінфекцію; -Копання каналізацій, траншей; -Проведення води; -Працюємо круглий рік по всій Житомирській області.
Телефон: +380684955748

Викуп автомобілів та мотоциклів ССРСР. Швидко та якісно. Звертайтеся за телефоном 380988330826.

ПРОДАЮТЬСЯ РУБАНІ ДРОВА
(дуб, береза, ольха)
Можна окремо дубові
З доставкою по Житомирській області

Телефонуйте 0987155156

**ПРОДАЄТЬСЯ
ТОРФОБРИКЕТ**

для опалення

Доставка
по домовленості
380673645617

ЗАКУПОВУЄМО НА ПОСТІЙНІЙ ОСНОВІ
домашньо-вгодованих свиней, свиноматки,
підсвинки, молоді кнурі,
молочні та перехідні телята
ЗА НАЙКРАЩИМИ ЦІНАМИ

068-382-50-40

ПОСВІДЧЕННЯ УЧАСНИКА БОЙОВИХ ДІЙ
СЕРІЯ №159931 ВИДАНИЙ СХІДНИМ
РЕГІОНАЛЬНИМ УПРАВЛІННЯМ ДПСУ
М. ХАРКІВ ВІД 23.11.2015Р., НА ІМ'Я
ЦИРА СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ ВВАЖАТИ
НЕДІЙСНИМ

ВТРАЧЕНО СЛУЖБОВЕ ПОСВІДЧЕННЯ
ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ СЕРІЇ НГ 008309,
ВИДАНЕ НАЦІОНАЛЬНОЮ АКАДЕМІЄЮ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ В МІСТІ
ХАРКІВ ВІД 26.03.2016Р., НА ІМ'Я КОС-
ТЕНКА ЮРІЯ ВАЛЕРІЙОВИЧА, ВВАЖАТИ
НЕДІЙСНИМ.

Продаємо куринесушки "Леггорн"

Вік птлиці: 12-14міс.
Вага: 1,4/1,6кг
Ціна за штуку - 130грн.
Попередній запис.

Тел. 0675813931 (Оля)

**Копаємо, чистимо
та поглиблюємо
криниці**

Тел.: 380678794357
380679759461
Іван Васильович

В наявності круги колодезні та каналізаційні, дашки до них

РЕАЛІЗАЦІЯ С/Г ТЕХНІКИ

ОПРИСКУВАЧІ
ПЛУГИ, КУЛЬТИВАТОРИ
СІВАЛКИ КОСАРКИ
КАРТОПЛЕСАЖЛКИ.
НОВІ ТА Б/У.
ТА ІНШІЙ С/Г ІНВЕНТАР.
В НАЯВНОСТІ
ТА ПІД ЗАМОВЛЕННЯ
м.Дубно (Рівненська обл.)
0666486997
0671705596

ІНФОРМАЦІЯ
про отримання висновку
з оцінки впливу на довкілля

ТОВ «ВІВАД 09» (код згідно з ЄДРПОУ 36311007) інформує про отримання висновку з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності «Будівництво нових виробничих та складських будівель і споруд деревообробного комплексу в с.Врублівка Житомирського району Житомирської області та його подальша експлуатація».

Висновок з оцінки впливу на довкілля виданий Управлінням екології та природних ресурсів Житомирської ОДА 11.10.2022 р. за № 2420/1-3/4-4-1639.

Офіційне опублікування відбулося 13.10.2022 року в Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля за посиланням <http://eia.menr.gov.ua>.

Унікальний реєстраційний номер справи про оцінку впливу на довкілля планованої діяльності в Єдиному реєстрі з оцінки впливу 20226169587.

РОЗМІЩЕННЯ РЕКЛАМИ В ГАЗЕТІ

**НАС ЧИТАЮТЬ
10 000 РОМАНІВЧАН**

**ВАРТІСТЬ РОЗМІЩЕННЯ
ОГОЛОШЕНЬ:**

- звичайне - 10 грн/тиж.
- жирним шрифтом - 15 грн/тиждень
- рекламний блок - 3 грн/см.кв

Відділ реклами: 067-412-89-81

Цікаві факти про магніти

- Всі вони діляться на постійні і електричні. Останні виробляють магнітне поле лише під впливом електричного струму.

- Достеменно невідомо, коли саме були відкриті магніти. Є стародавня легенда про пастуха Магнуса, який випадково виявив, що залізні набійки на його чоботях притягаються до чорного каменю.

- У китайській мові слово, що означає магніт, дослівно перекладається, як «люблячий камінь». Древні китайці вважали, що він притягає залізо, як любляча мати своїх дітей.

- Магнітна дошка, на якій можна писати, була винайдена лише у 2008 році американськими студентами.

- Найбільш рання рукописна згадка про магніти зустрічається в працях давньогрецького вченого Фалеса, написаних близько 2600 років тому.

- Незважаючи на те, що навігаційний компас був винайдений європейцями в XI столітті, ще 1400 років до цього в Древньому Китаї використовували їхні найпростіші аналоги.

- Магнітні бурі можуть тривати до кількох діб, а викликають їх спалахи на Сонці. Сильна магнітна буря здатна пошкодити електроніку і вплинути на здоров'я живих істот. Одного разу в США під

час магнітної бурі навіть вийшов з ладу телеграф у кількох штатах.

- Всі постійні магніти при нагріванні до певної температури втрачають свої магнітні властивості.

- Найшвидшими в світі поїздами є магнітні – магнітно-левітуючі поїзди. Вони в прямому сенсі слова летять над рейкою і завдяки відсутності тертя можуть розвивати величезну швидкість.

- Першою людиною, яка доставила в Європу магніт і зацікавила ним інших, був знаменитий купець і мандрівник Марко Поло. Привіз він його якраз з Китаю.

- Багато живих істот, наприклад птаха або черепахи, можуть орієнтуватися по магнітному полю Землі.

- Колись магнітне поле було і у Марса, але після жахливого катаклізму його ядро охоллоло і замерло на місці, і магнітне поле зникло.

- Традиційно магніти виготовляли у формі підкови, щоб зблизити їхні полюси і посилити. До того ж така форма дозволяє легше піднімати з їхнього допомогою великі маси металу.

- Деякі речовини не притягаються до магніту, а відштовхуються від нього. До таких належать, наприклад, цинк і вісмут.

Джерело: tsikavi-fakty.com.ua